HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דרך עליו. שהגביהו למעלה מי' לגמ' שליט ביה לוי רה"ר והוי מקום פטור: **חייב.** כי הלר לגמיה ופע"ג דלרך מקום פטור מחל: **לח נח.** במקום פטור והוי ליה עקירה מרה"ר והנחה ברה"ר: **הכא נח.** במקום פטור ביד העומד על המקופה: **פסח פסוח כו'.** קס"ד במבוי שהכשירו בלמי ולמיו לפניס מן המקופה והייט דקא מחמה ופע"ג דליה ליה לחי מבחון והא לחמר רב חמת כו': **חוך הפסח.** של מבוי להייט רחב המקופה: **לריך לחי לחר להמילו.** שהלמי המחיר חת המבוי שמניה נגד המקופה וזקוף עליה וקשבר לסול להשמש נגד הלמי לגמ' שמוחו הפנימי ולפניס הוי היכר המחילה: **ור"ם לית ביה רחב ד'.** במשך עובי המחומה לפיכך היה רשות לעלמה ומותר להשמש כנגד הלמי שמוחו המילון שהוא שוה למקופה לגמ' רה"ר ואין לך לחי גדול מעובי המומה שמכאן ומכאן שנהש המבוי ניתר: **הכא בחקופה מבוי עסקינן.** כדקחמרת לגמ' במבוי שהכשירו בלמי לגמ' במבוי שהכשירו בקורה וקורת המבוי שיעור רחבה טפח בס"ק דעירובין (דף יג.:) והמקופה ועובי הפחא מקפיע רחבים סה נמלא חלוי של עובי הפחא מקורה וחלוי חינו מקורה וכגון שהניח הקורה כלפי פניס לגד המבוי הלכך פחא פחוח כלפיס מחוך המילון של קורה ולפניס וקבר לה כמ"ד מותר להשמש תחת הקורה לו משום טעם דהיכרא מלבר למפרע פלוגחייהו בעירובין (דף מ:) לו משום דקורה משום מחילה לחמרינן חומה המילון יורד וסומס: **פחא נעול.** והלמ שוקף בפני המקופה הפנימית וכל המקופה חון לגמ' בלחון וחפילו חחת הקורה לליון דנחחת המבוי בטלה לה קורה וליכא למימר יורד וסומס לכל מחילה שהיו בין חלל המחילות ד' חינן מחילות ולח שייכא בהו תורת גוד מחיה. ולהכי לה חוקמת בחקופה בית דחחת בית פחא שלו יש לו משקוף מלמעלה ונמלא עובי הפחא כולו מקורה וחפילו פחא נעול לחרינן יורד וסומס שהרי יש בחלל עביו ד' חן הלמ לחמיחת פי החקרה. וה"ם דחי לחוקמת כולו מקורה לגמ' שהיו בראש עביו ד' גמ' משום דחחת עובי החומה חינו פחוח חד: **בחקופה בית.** והייט טעמא דפחא נעול בלחון כגון שקירה עובי הפחא בחחי קורות דחילו חקרה שיש בה ד' לחרינן בה יורד וסומס ואם לה חחי טעמא דלמ ומבטל לחחילה טוח שוקף בחלמעיחו דלמ דמי למבוי דקורת מבוי קלרה היח ולה הוכשרה לגמ' במבוי הלכך פחא נעול בטלה מחורת קורה דהמ גוד ליח מבוי לגמ' חקרת ד' לה בטלה יכילת סחיכלת דהלמ"מ הוח גוד ובדוק ודופן עקומה במקום ד' והכא טעמא משום דשחי קורות הוו שהיו בזו חרבעה ולה בזיחן ג' והלמ מחוקן להיות נועל בחמלעיחו הלכך פחא פחוח כלפיס לכיון דחין בזיחס ג' לחרינן לבוד והוי כחלמ ופיה החילון יורד וסומס דהל הסחת חית בה ד': **פחא נעול לחוך.** כיון דבחמלע הוח נמלא הוח מפקיע בזיחן ומחלקן זו חוו שהיו נרחות יחד לומר בהן לבוד וליכא למימר בחילוח פיה יורד וסומס דהל לית בה ד': **ואם היחה המקופה גבוהה י' כו'.** סיפא דמילחא לחחריה דבריית דלעיל והלר נקיט לה לפרושה כמו חמר מר: **רשות לעלמה.** ואין מטלטלין בה חפילו מן הבית ואף על גב דבחיסה רה"י: **חומר היה ר"מ.** דהוח חחריס דלחמרינן בהוריות[ט]: **והן רשות לחת.** דסניהן רה"י ולית שוה גמוך וחה גבוה: **כגון עמוד גרה"י כו'.** לסור לכחף עליו מן החלר: **משום לל גרה"ר.** גבוה י' ורחב ד' דהוי רשות היחיד דליכא חיוחא לחורייחא מרשות הרבים לכחף עליו:

מתני'

דרך עליו חייב התם לא נח הכא נח: [ט]**אחרים אומרים** [א]**אמקופה משמשת שתי רשויות בזמן שהפתח פחוח כלפנים פתח נעול כלחוץ ואף על גב דלית ליה לחי** [ט]**והאמר רב חמא בר גוריא אמר רב תוך הפתח לריך לחי אחר להתירו וכי תימא דלית ביה ד' על ד' והאמר רב** [ט]**חמא בר גוריא אמר רב תוך הפתח אע"פ שאין בו ד' על ד' לריך לחי אחר להתירו אמר רב יהודה אמר רב הכא באיסקופת מבוי עסקינן חציו מקורה וחציו שאינו מקורה וקירויו כלפי פנים פתח פחוח כלפנים פתח נעול כלחוץ רב אשי אמר לעולם באיסקופת בית עסקינן וכגון שקירה בשתי קורות שאין בזו ארבעה ואין בזו ארבעה ואין בין זו לזו שלשה ודלת באמלע פתח פחוח כלפנים פתח נעול כלחוץ:** [ט]**ואם היתה איסקופה גבוהה י' ורחבה ד' הרי זו רשות לעלמה מסייע ליה לרב יצחק בר אבדימי דאמר רב יצחק בר אבדימי אומר היה רבי מאיר** [ט]**כל מקום שאתה מוצא ב' רשויות והן רשות אחת כגון עמוד ברה"י גבוה י' ורחב ד' אסור לכחף עליו גזירה משום תל ברה"ר:**

מתני'

אע"ג דלית ליה לחי בו'. פרש"י דס"ד דמיירי בחקופת מבוי שהכשירו בלמי ולא נהירא מדקחמר בסמוך לעולם בחקופת בית[א] חלמ נהלה[ב] למיירי בכל חקופה בין דבית בין דחלר ונקט חע"ג דלית ליה לחי משום מבוי דבית ומחלר לינו ניחל בלמי וקורה חלמ בפחים ט"ו נקט לחי משום דבית ומחלר נמי ניחרין בלמי מכחן ולמי מכחן ומיירי דקיימת חקופה כנגד עובי החומה דהיינו בין לחיים שהוח חון הפחא והדלת עומדת חלל עובי החומה של לד פנים ולהכי פחא פחוח כלפנים שהוחו עובי רה"י גמורה היח שיש לה ג' מחילות בעובי החומה ושליפיס לגד מחילות מעובי החומה דבית פנים חע"פ שחלד רביעית הוח פרוץ במלואו חפ"ה בין שהפחא פחוח בטל חוחו עובי למה שבפנים שיש לו ד' מחילות פחא נעול בלחון דבין שהוח נעול חינו בטל למה שבפנים והוי כנפרץ במלואו למקום שהקור והלו דוקא בלחון[ג] דהא רה"י גמורה היח מדחוריימ בין שיש לה ג' מחילות וחסור לטלטל משם ולחון חלמ קרי בלחון לפי שחינה בלפנים וחסור לטלטל מבפנים לעובי הפחא דרך נקב שם יש בדלת ג"ט ויש לייחב בלחון כגון שפחוח לכרמלית חלמ בחקופה כולה ברה"ר חוץ לעובי החומה ליכא לחוקמת דמי ולה נהוה ג' חפילו פחא פחוח הוא בלחון ולה כלפנים דהוי רה"ר[ד] ומי הוא נהוה ג' וכחבה ד' כרמלית היא ולה הוא לה בלחון ולה כלפנים ומשם חינה נלחבת ד' מקום פטור הוא ועטולם הוא כלפנים וכלחון[ה] ומי קיימא כולה לפניס[ו] ג"כ לעולם הוא כלפנים ומ"ת כיון דמיירי בחקופה בית ג"כ מחי פריך חע"ג דלית ליה לחי והא חקופה בית מסחמא מקורה הוא[ז] ומית לן למימר פי חקרה יורד וסומס ומור"י דע"כ בחינו מקורה מיירי דבמקורה חפילו פחא נעול כלחון כגון: **תוך הפתח אע"פ שאין בו ד' צריך לחי אחר להתירו.** ומ"ת לרבה דמוקי לה בפ' קמח דעירובין (דף פ. וסס) דהיינו דוקא בפחוח לכרמלית משום דמלד מין לח מינו ועטו[ח] נוקי הכא בפחוח לרה"ר ולחבי נמי לגמ' מפליג הכא בין פחוח לכרמלית בין פחוח לרה"ר נוקי בחקופה גבוה ג'[ט] דבפ"ק דעירובין (ג"ז סס) מוקי לחבי הא דלריך לחי אחר להתירו בדליכא בחקופה ג' חו בדליכא בחקופה כלל ומחמי למיר רב לשנויי בע"ח ו"ל לגמ' מני לחוקמי הכי דמ"ל חפילו נעול נמי כלפנים[י] וכי קחמר וכי תימא לגמ' בית ד' הוא מני למיפרך מ"ה חפילו נעול נמי: **אמר רב יהודה אמר רב הבא באסקופת מבוי עסקינן.** דוקא בחקופת מבוי פחא פחוח כלפנים כיון שהקורה רחוים להסיר חת המבוי מע"פ שמבוי זה מ"ל לקורה שהרי יש לו ד' מחילות שהפחא והדלת ברביעית מ"מ כיון שרחוים להסיר חת המבוי[יא] מלטרף למיר רב[יב] והוי כמילו מקורה ד' טפחיים[יג] חבל בחקופת חלר ובית כיון שהקורה חינה רחוים להסיר חם חפילו פחא פחוח הוי כלחון הוחיל וחינו מקורה חלל חניה ודוקא נקט הכא חניו מקורה דבכולה מקורה חפילו נעול כלפנים דהחם בחקופה שהיא חוך הפחא רחבה ד' חף על גב דחוקי בחקופה דחיירי בה ת"ק בחינה רחבה ד' החם מיירי בעומדת חוץ לעובי הפחא ודוקא קירויו כלפי פנים חבל כלפי חוץ חפילו נעול הוי כלפנים דהחם[יד] דקחבר רב חודו בחילון יורד וסומס כדחמיקי בפ"ק דעירובין (דף ח.:) ור"ח דהוי מני למנקט טפח ג' מקורה וקירויו בחמלעיחו בלבד שיהא פחוח מחודו החילון של חותו טפח עד הדלת[טו]:

גזירה משום תל ברה"ר. לומר ר"י דמבית לעלייה לל מסר ר"מ לטלטול דלל יבא לטלטול בכך מרה"ר לעלייה דמיכר מחילת ולל טעו לומר בהכי בהכי דלל דוקא תל ברה"י גזר חלו תל ברה"ר דליכא מחילות וברים כל גגות (עירובין דף פט: וסס)[טז] מפרש דלל לחמר ר"מ דלל

תום' ישנים

א) לחמר מהר"ם ה"מ למיבעקו וקירוי כלפי חון וכגון שהלדת עומדת בחחילת עובי הפחא לגל הקירוי בלמ דרך הלדת לעמוד כולה כנגד ולא דרך חוקמת בלמי כדלמ בחקופה ואין משם חלא טפח ד' אמת לפי שאין דרך להעמיד לחי בחחילת החקופה לגל לו בפניס לו בחון לו כמו שהיכן מהר"ם דלחי הוי משום מחילה ואפילו נעול הוי כלפנים ותע"ג לליכא ד' כמו שקבת ד' לחפילו נעול יוכל וסומס:

מוסף תוספות

א) מכלל דס"ד דמעיקרא נמי מיירי אף באסקופת בית, אלא דרב יהודה אוקומה באסקופת מבוי דוקא. תוס' הלמ"ש. **ב)** לפרש דס"ד השתא. תוס' הלמ"ש. **ג)** שיהא מותר לטלטל מרה"ר עליו. תוס' הלמ"ש. **ד)** [ד]מידרס דרסי לה רבים. תוס' הלמ"ש. **ה)** בין פחח פחוח בין פחח נעול. תוס' הלמ"ש. **ו)** מעובי החומה ושליפיס לגל גלוי גדוה ג' חפילו פחא פחוח הוי כלחון ולל כלפנים דהוי רה"ר[ד] ומי הוי לל כלחון ולל כלפנים ומ"ש לרה"ר. תוס' הלמ"ש. **ז)** [ו]ואינה רחבה ד' ובכי האי גוגא מפליג התם. תוס' הלמ"ש. **ח)** דאי בפחוח לרה"ר כיון דאין בו ארבע על ארבע הוי מקום פטור. תוס' עירובין ט. [או] כיון דגבוהה ג' ואינה רחבה ארבעה הוי מקום פטור. תוס' הלמ"ש. **יא)** אם לא היה לו דלת גם עתה נמי מותרת כי. תקלי הלמ"ש סימן י"ו. **יב)** עם המבוי בשהפחח פחוח. תוס' הלמ"ש. **יג)** [ו]אפילו מה שעומד חוץ לקורה כלפנים הכיון דקורה זו להכשיר המבוי היא באה וגם להכשיר תחתיה, וכל האסקופה היא מקום אחד נגרר מה שלחוץ כלפנים. ריטב"א [ער' מהרש"ל] גבי פחוח. הלמ"ש כתוב: משום דקאסברלי'המותרלהשתמש תחת הקורה. **יד)** לע"פ שאין הקירוי רחב ד' כיון שיש ארבעה משפת הקורה עד הדלת מקום חשוב הוא ושם מבוי עליו ומצטרף עם המבוי ומתירהו הקורה אפילו פחח נעול. תוס' הלמ"ש. **טו)** נמי. תוס' הלמ"ש. **טז)** אע"ג דרבנן פליגי עליה התם ואמרי משהה אדם את אשתו שתים ושלש שנים בלא כתובה, מ"מ נראה. תוס' הלמ"ש.

מוסף רש"י

דרך עליו. למעלה מרשות, שעקרו מרה"י והוליכו דרך למעלה מהשבו ושימו לסוף לרבים, חייב. ופע"ג דחוקיל לסוף מקום פטור, לגבוה עדיפא ואין בו מקום רוחב לרבים, כיון דלל נמ במקום פטור לל מהני (ערובין לבח). **אסקופא** משמשת שתי רשויות. פעמים שהיא משמשת בתורת רה"י ופעמים ברה"ר (ע"ע ו:). **תוך הפתח.** כגון מבוי שיש פלימין רחבים לפתמו מבלן ומבלן והן למייס עד לריך להעמיד לחי אחר מבחון, שם יכלה להשמש בין הפלימין (ערובין ס:). כל מקום שאתה מוצא שתי רשויות. שעומדות כל אחת לבדה, והן רשות אחת. שם אחת לגן שמחיצן רשות היחיד, כגון עמוד. גבוה עשרה בחלר, אסור לכחף עליו. מן החלר, ופע"פ שרשות חלר עולה עד לרקיע, גזירה משום תל. גבוה י' ברה"ר ורחב ד' דהוי רה"י ולל גזרי לבחופי עליה (שם פט:).

רבינו חננאל

ושנינן הא דרבא (בדנח) [בדלא נח] לפיכך חייב, והא (בדלא נח) [בדנח]. פי' דרך עליו, שהעבירו על עצמו מימינו ומשמאלו. הא דאחרים דאמרי אסקופה משמשת ב' רשויות, פשוטה היא.